

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„Formaal- ja mitteformaalõppe lõimingu toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu
juurde**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse (RES) § 53¹ lõike 1 alusel. RES § 53¹ lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt antava riigisisese projektipõhise toetuse andmise, sealhulgas taotlusvooru korraldamise, toetuse kasutamise ja aruandluse ning toetusena antud vahendite või selle jäägi tagasinõudmise tingimused ja korra. Esitatud määrus reguleerib nimetatud valdkondi kooskõlas volitusnormiga. Antud juhul eriseaduses volitusnormi ei ole, seega kehtestatakse määrus RES-i alusel.

2. Eelnõu eesmärk ja sisu kokkuvõte

Määruse eesmärk on toetada kohalike omavalitsuste (KOV) tasandil formaalõppe (üldhariduskoolid, kutseõppeasutused) ja mitteformaalõppe (huviharidus, noorsootöö, täienduskoolitus) lõimumist. Toetuse kaudu soodustatakse koostöökokkulepete loomist, mis võimaldavad õpilastel läbida osa õppekavast mitteformaalõppes.

See on otseses kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 17 lõigetega 4 ja 5, mis kohustavad koole arvestama õpilase õppimist mitteformaalõppes või teises haridusasutuses, kui see võimaldab saavutada kooli õppekavaga ettenähtud õpitulemusi. Mitteformaalõppe asutustena käsitletakse eelnõus:

huvikoole, mis tegutsevad noorsootöö valdkonnas ja loovad võimalusi isiksuse arenguks (HuviKS § 3 lg 1);

noorsootöö asutusi, mille põhitegevuseks on noorsootöö korraldamine (NTS § 3 pt 2);

täienduskoolitusasutusi, mis pakuvad õpiväljundipõhist mitteformaalõpet (TäKS § 1² lg 4).

Toetus on ühekordne ning selle suurus koosneb baassummast, millele lisandub täiendav summa iga KOV-i territooriumil asuva formaalõppeasutuse kohta. Toetuse andmist ja kontrolli teostab Haridus- ja Noorteamet.

3. Mõju halduskoormusele

Eelnõu mõjutab peamiselt kohalike omavalitsuste halduskoormust, kuid see on vabatahtlik ja seotud toetuse taotlemise õigusega.

Inimesed (õpilased ja lapsevanemad): Halduskoormus ei kasva. Vastupidi, süsteemne lõiming lihtsustab õpilaste jaoks PGS § 17 lg 4 sätestatud õiguse realiseerimist (õpingute arvestamine). Ettevõtjad ja vabaihendid (eravormis mitteformaalõppe pakkujad): Halduskoormus võib vähesel määral kasvada seoses vajadusega osaleda KOV-i poolt läbiviidavas kaardistuses ja koostöövõrgustikus (eelnõu § 4 lg 4). Samas loob see selgema raamistiku nende pakutava õppe tunnustamiseks formaalhariduses.

Kohalikud omavalitsused: Lisandub ühekordne halduskoormus seoses taotlemise, aruandluse (eelnõu § 9) ja koostöövõrgustiku koordineerimisega. KOV peab esitama statistilise ülevaate ja kinnitatud koostöö kokkuleppe. Kuna tegemist on projektipõhise toetusega, on andmete töötlemine (sh isikuandmete vajaduse korral) kooskõlas RES § 55² nõuetega.

Vähendusmeede: Kuna eelnõu eesmärk on süsteemse koostöömudeli loomine, väheneb pikas perspektiivis koolide halduskoormus üksikjuhtumite menetlemisel, kuna piirkondlikud kokkulepped loovad ühtsed alused õpitulemuste arvestamiseks. Eraldi täiendavaid vähendusmeetmeid ("üks sisse, üks välja") ei rakendata, kuna toetus on suunatud Euroopa Liidu Sotsiaalfondi kaasrahastusel olevate vahendite pakkumisele KOV-idele uue funktsiooni

(lõimingu koordineerimine) toetamiseks, mitte püsiva bürokraatliku kohustuse panemiseks ilma rahastuseta.

4. Finantskontroll ja tagasinõudmine

Toetuse kasutamisel rakendub sisekontrollisüsteem (RES § 76), mille eesmärk on tagada vahendite õiguspärane kasutamine. Kui toetuse saaja esitab valeandmeid või ei täida kohustusi, on toetuse andjal õigus toetus tagasi nõuda vastavalt RES § 55¹ sätetele, mis reguleerivad nii tagasinõudmise tähtaegu, viiviseid (0,06% päevas) kui ka intresse (RES § 55¹ lg 5 ja 6).

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi Noortepoliitika osakonna huvihariduse ja noorsootöö juht Tormi Kotkas (Tormi.Kotkas@hm.ee). Eelnõu koostamisse on kaasatud Haridus- ja Teadusministeeriumi kesk- ja kutsehariduse osakonna peaekspert Marika Peekmann ning Haridus- ja Noorteameti riiklike toetusmeetmete programmi tiimi peaekspert Jane Miller-Pärnamägi.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud ning eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Margit Kiin (margit.kiin@hm.ee).

5. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kümnest paragrahvist.

Paragrahv 1 määratletakse määruse eesmärk, toetuse sihtgrupp ning defineeritakse peamised mõisted, lähtudes kehtivatest haridusvaldkonna seadustest.

Lõikes 1 sätestatakse, et määrusega kehtestatakse kord kohaliku omavalitsuse üksustele (omavalitsus) toetuse eraldamiseks. Toetuse eesmärk on soodustada formaalhariduse (koolis omandatav haridus) ja mitteformaalhariduse (huviharidus, noorsootöö, täienduskoolitus) süsteemset lõimimist. See tähendab, et omavalitsus peab koordineerima tegevusi erinevate õppeasutuste vahel, et õppuri areng oleks terviklik ja eri õppevormid toetaksid üksteist. Haldusmenetluse läbiviimisel toetuse andmisel juhindutakse haldusmenetluse seadusest.

Lõikes 2 defineeritakse formaalõppeasutused. Nendeks on PGS § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud põhikoolid ja gümnaasiumid (üldhariduskoolid) ning KutÕS § 2 tähenduses tegutsevad kutseõppeasutused. Formaaloõppeasutused loovad võimalused tasemehariduse omandamiseks ja riiklike õppekavade täitmiseks (PGS § 2 lg 1 ja 2).

Lõikes 3 defineeritakse mitteformaalõppe pakkujad. Siia kuuluvad noorsootöö ja huvihariduse pakkujad ehk huvikoolid ning täienduskoolitusasutused. Huvikool on Huviks § 3 lg 1 kohaselt haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas. Noorsootöö ise on NTS § 4 lg 1 kohaselt tingimuste loomine noore isiksuse arenguks väljaspool tasemeharidust ja perekonda. Täienduskoolitusasutused pakuvad õpiväljundipõhist mitteformaalõpet (TäKS § 1² lg 4).

Paragrahv 2 kirjeldatakse toetuse eesmärki ning ajalist raamistikku, rõhutades õpilase individuaalse õpitee toetamist ja õpilaste sarnase kohtlemise kujundamist.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse peamine eesmärk on koostöövõrgustike loomine ja tugevdamine. Koostöövõrgustikku kaasatakse võimalikult ulatuslikult omavalitsuse haldusterritooriumil tegutsevad formaalõppeasutused ja mitteformaalõppe pakkujad, sõltumata nende omandivormist. KOV peab andma võimaluse kaasuda võrgustikutöösse nii munitsipaalkoolidel, riigikoolidel kui ka erakoolidel. KOV ei saa küll kohustada era- ja riigikoole osalema võrgustikutöös, kuid saab soodustada osalemist koostöökohtumistele

kutsumise kaudu. Eesmärk on, et omavalitsuse territooriumil tegutsevad asutused ei tegutseks isoleeritult, vaid jagaksid ressursi ja teavet. Taotlusvooruga soodustatakse omavalitsuse haldusterritooriumil elavate laste sarnast kohtlemist mitteformaalõppe arvestamisel formaalõppes. Haldusterritooriumi üleste koostöökokkulepete sõlmimine tagab, et kui lapsel on vaja kooli vahetada, oleksid formaal- ja mitteformaalõppe lõimingu tingimused sarnased.

Lõikes 2 tuuakse välja toetuse konkreetne väljund: koostöökokkulepete väljatöötamine. Need kokkulepped peavad võimaldama õpilastel täita osa kooli õppekavast mitteformaalõppes. Õiguslik alus tuleneb PGS § 17 lõigetest 4 ja 5, mille kohaselt on kool kohustatud õpilase või eestkostja taotlusel arvestama teises haridusasutuses või mitteformaalõppes läbitud õpinguid, kui need võimaldavad saavutada õppekavas ettenähtud õpitulemusi. See võib toimuda ka individuaalse õppekava raames (PGS § 18 lg 1). KutÕS § 51 lõike 1 kohaselt võib kutseõppeasutus pakkuda üldkeskharidust, kui seal toimub õpe ka kutsekeskhariduse õppekava alusel. Sellisel juhul kohaldatakse üldharidusõppe õppekavadele ning õpilase õigustele ja kohustustele põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (PGS) sätestatud (KutÕS § 51 lg 4). Seetõttu tuleb ka kutseõppes kaaluda mitteformaalõppes õppimise arvestamist kooli õppekava täitmisel.

Lõikes 3 määratakse toetuse kasutamise perioodiks standardne õppeaasta (1. september kuni 31. august). See on kooskõlas RES § 53 lõikega 2, mis sätestab, et riigieelarve vahendeid kasutatakse üldjuhul eelarveaasta jooksul, kuid siin on tehtud erisus vastavalt õppekorralduse loogikale.

Lõikes 4 sätestatakse toetuse ühekordsuse põhimõte. Omavalitsus võib taotleda toetust kas 2026/2027 või 2027/2028 õppeaastal elluviidavate tegevuste rahastamiseks. See viitab toetuse olemusele kui arendus- või starditoetusele, mitte püsivale ülalpidamiskulude katmisele.

Paragrahvis 3 määratakse Haridus- ja Noorteamet (Harno) toetuse andjaks. Paragrahvi tekstis sätestatakse detailne loetelu Haridus- ja Noorteameti funktsioonidest:

Teavitamine: Toetuse andja kohustus tagada informatsiooni kättesaadavus potentsiaalsetele taotlejatele (kohalikele omavalitsustele).

Menetlemine: Taotluste tehniline ja sisuline kontroll vastavalt määruse tingimustele.

Otsustamine: Õiguslik pädevus anda välja haldusakte nii toetuse eraldamiseks kui ka negatiivsete vastuste korral. Samuti kuulub siia pädevus toetuse tagasinõudmiseks, kui ilmnevad RES § 55¹ lõikes 1 nimetatud asjaolud (nt valeandmete esitamine või kohustuste täitmata jätmine).

Väljamaksed ja kontroll: Finantsvoogude juhtimine ja järelevalve selle üle, kas toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt, lähtudes eesmärkidest tagada vahendite säästlik ja õiguspärane kasutamine.

Paragrahvis 4 sätestatakse toetuse rahastusmudel ja kulude abikõlblikkuse raamistik, keskendudes formaal- ja mitteformaalõppe sisulisele lõimimisele.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse arvutamise valem, mis kombineerib staatilise ja dünaamilise komponendi. Baassumma (4339 eurot) tagab igale omavalitsusele minimaalse võimekuse koostöövõrgustiku loomiseks. Baassummale lisandub 707 eurot iga formaalõppeasutuse kohta, mis arvestab omavalitsuse haridusvõrgu suurust ja koordinatsioonivajaduse ulatust. Taotlusvooru kogumaht on 685 000 (kuussada kaheksakümmend viis tuhat) eurot. Sellest pool jagatakse kõikide omavalitsuste vahel võrdselt, et tasandada regionaalseid erinevusi (baassumma). Teine pool jagatakse omavalitsuste vahel formaalõppe asutuste arvu põhjal selliselt, et iga formaalõppe asutuse (kohalike omavalitsuste pidamisel, eraomandis ning riigi omandis olevad formaalõppe asutused) eest eraldatakse 707 (seitsesada seitse) eurot.

Lõikes 2 sätestatakse toetuse kasutamise peamine sisuline eesmärk: õppeasutuste vaheliste kokkulepete sõlmimine, mis oleksid kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega ja kutseõppeasutuse seadusega. Näiteks võib toetust kasutada personalikuludeks, et koordineerida koostöökokkuleppe väljatöötamise protsessi, mentori palkamiseks ja koolitus- ja koostöökohtumiste korraldamise kulude katmiseks.

Lõikes 3 sätestatakse keelatud kulude loetelu ehk mittetoetatavad kulud. Toetuse eesmärk on protsesside juhtimine ja meetodiline arendus, mitte investeringud põhivarasse. Seetõttu on välistatud kinnisvara ost ja sõidukite ost ning liising, ehitamine ja ruumide majandamiskulud (rent, kommunaalid). See piirang tuleneb vajadusest suunata Euroopa Liidu Sotsiaalfondi kaasrahastusel olevad vahendid rangelt sihtotstarbeliselt vaid lõimingutegevusteks.

Lõikes 4 sätestatakse konkreetsed tulemusnäitajad, mis peavad olema saavutatud 31. augustiks. Nende täitmata jätmine on aluseks toetuse tagasinõudmisele (RES § 55¹ lg 1 p 3).

Punktis 1 nõutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega ja kutseõppeasutuse seadusega kooskõlas oleva piirkondliku formaal- ja mitteformaalõppe lõimimise koostöökokkuleppe välja töötamist ning avalikustamist osapoolte valitud vormis. Toetuse saajale ja võrgustikupartneritele antakse vabadus valida omavaheliseks koostööks ja kokkuleppe saavutamiseks sobivaim vorm (nt ühiste kavatsuste protokoll, koostööleping, tegevuskava või muu partnerite vahel kokkulepitud formaat). Oluline on toetuse eesmärgi täitmine: koostöövõrgustiku sisuline toimimine, poolte rollide ja lõimingu eesmärkide määratlemine ning valminud kokkuleppe avalikustamine, tagamaks läbipaistvus ja kättesaadavus õppijatele ja haridusasutustele.

Punktis 2 nõutakse piirkondlikku kaardistust, mis hõlmab kõiki osapooli: huvikoole (HuviKS § 1), täienduskoolitusasutusi (TäKS § 1), kutseõppeasutusi (KutÕS § 2) ja üldhariduskoole (PGS § 17).

Punktis 3 nõutakse koostöövõrgustiku toimimise ülevaadet (kaasamine, infovahetus, regulaarsus).

Lõikes 5 täpsustatakse, et käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 1 nimetatud kokkuleppe koostamisse kaasatakse koostöövõrgustiku esindajad. Nendeks on omavalitsuse territooriumil tegutsevad formaalõppe- ning mitteformaalõppe asutuste esindajad ning omavalitsuse esindaja. Samuti määratakse, mida kokkuleppe sisaldama peab. Kokkuleppes määratletakse vähemalt formaal- ja mitteformaalõppe lõimimise eesmärgid, osapoolte rollid ning kokkuleppe rakendamise kord.

Lõikes 6 sätestatakse kohustus taotlejal korraldada statistiliste andmete kogumine toetuse andja poolt etteantud elektroonilisel vormil. KOV-il tuleb teha kõik endast olenev, et tema haldusterritooriumil tegutsevad formaalõppeasutused esitaksid etteantud tähtjaks lõikes 7 kirjeldatud viisil asjakohased andmed. Seejuures ei saa KOV võtta vastutust era- või riigiomandis olevate formaalõppeasutuste andmete esitamise eest. Statistika kogumine on vajalik, et hinnata meetme mõju – milline on formaal- ja mitteformaalõppe lõimingu hetkeseis ning kuidas see muutub aruande esitamise ajaks, kajastades 12. oktoobri seisuga. Statistika kogumise lisaeesmärk on saada ülevaade kuivõrd õpilased kasutavad võimalust saada mitteformaalõppe formaalõppes ära arvestatud.

Lõikes 7 sätestatakse täpsed nõuded statistilisele ülevaatele, mis tuleb KOV-il korraldada vastavalt § 4 lõikele 6. Statistiline ülevaade esitatakse toetuse andja poolt etteantud elektroonilises keskkonnas formaalõppeasutuste poolt 27. oktoobriks 12. oktoobri seisuga. Selliselt saab arvesse võtta uue õppeaasta alguses esitatud taotlused. Üldhariduskoolide puhul ainevaldkonniti ning kutseõppeasutuste puhul üldharidusõpingute moodulite kohta andmete esitamine näitab, millistes valdkondades on mitteformaalõppe arvestamine sagedasem ning milliste ainevaldkondade puhul oleks formaal- ja mitteformaalõppe lõiminguks potentsiaalselt vaja lisameetmeid rakendada.

Paragrahvis 5 sätestatakse nõuded toetuse taotlejale ja esitatavale taotlusele.

Lõikes 1 määratletakse toetuse subjekt ehk isik, kellel on õigus toetust taotleda. Selleks on kohaliku omavalitsuse üksus (vald või linn). Lähtudes KOKS § 6 lõikest 1, on hariduse korraldamine omavalitsusüksuse üks põhitegevusi ning antud toetusmeede on suunatud just kohaliku elu küsimuste lahendamisele ja koostöö koordineerimisele omavalitsuse haldusterritooriumil. Toetusmeede on ühekordne, mistõttu võib taotleda see omavalitsus, kes pole veel toetusmeetmest toetust saanud.

Lõikes 2 loetletakse taotluses esitatavad kohustuslikud identifitseerimisandmed: nimi, registrikood, kontaktandmed ja pangakonto andmed. Need andmed on vajalikud taotleja üheseks tuvastamiseks ja toetuse väljamaksmiseks.

Lõikes 3 sätestatakse taotluse sisuline osa. Taotleja peab kinnitama oma valmidust koostööks (punkt 1) ning kirjeldama planeeritavaid tegevusi ja hetkeseisu (punkt 2). See on vajalik, et toetuse andja saaks veenduda toetuse eesmärgipärasest kasutamises.

Lõikes 4 sätestatakse taotleja kinnitus suutlikkuse kohta saavutada määruses seatud kohustused (koostöökokkulepped, kaardistused jne). See on kooskõlas RES § 76 lõikega 1, mille kohaselt peab finantskontrollisüsteem tagama vahendite mõjusa ja eesmärgipärase kasutamise. Taotleja peab seega enne taotlemist hindama oma haldusvõimekust seatud eesmärkide täitmiseks.

Paragrahvis 6 sätestatakse taotluse esitamise kord, taotluskeskkond ja taotlusperiood.

Lõikes 1 määratakse kindlaks ametlik taotluskeskkond taotluse esitamiseks, milleks on Taotluste Menetlemise Infosüsteem. Samas nähakse ette õigusselguse huvides erisus tehniliste tõrgete puhuks – kui süsteem ei tööta, pikeneb tähtaeg vea likvideerimise aja võrra. See tagab menetluse aususe ja läbipaistvuse.

Lõikes 2 sätestatakse toetuse andja teavitamiskohustus. Haridus- ja Noorteamet peab avalikustama info vähemalt seitse kalendripäeva enne vooru avamist. See periood on vajalik, et omavalitsused jõuaksid ette valmistada vajalikud kinnitused ja kirjeldused vastavalt RES § 53¹ lõikele 1, mis nõuab toetuse andmise tingimuste ja korra eelnevat kehtestamist.

Lõikes 3 määratakse kindlaks konkreetne ajaraam ehk taotlusperiood, mis on igal aastal septembrist kuni oktoobri lõpuni. See on seotud õppeaasta algusega (1. september), võimaldades omavalitsustel planeerida tegevusi kogu õppeaasta lõikes, arvestades PGS § 17 lõikes 4 sätestatud õpitulemuste arvestamise vajadust uue õppeperioodi vältel.

Paragrahvis 7 sätestatakse taotluste menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse taotluste kontrollikohustus. Toetuse andja peab veenduma, et nii taotleja (kohaliku omavalitsuse üksus) kui ka esitatud taotlus vastavad määruse § 5 toodud nõuetele. Näiteks kontrollitakse, kas taotlus sisaldab nõutud kinnitusi koostöövalmiduse kohta ja planeeritavate tegevuste kirjeldust.

Lõikes 2 sätestatakse puuduste kõrvaldamise mehhanism. Kui taotluses on ebatäpsusi või puuduvaid andmeid, ei lükata taotlust kohe tagasi, vaid antakse mõistlik tähtaeg vigade parandamiseks. See on kooskõlas ka haldusmenetluse põhimõtetega. Kui taotleja jätab puudused kõrvaldamata, on toetuse andjal õigus jätta taotlus läbi vaatamata ja taotlus rahuldamata, kuna puudulik teave ei võimalda hinnata toetuse andmise õiguspärasust.

Paragrahvis 8 sätestatakse taotluse rahuldamise, rahuldamata jätmise ja toetuse maksmise alused.

Lõikes 1 sätestatakse otsustusvorm. Toetuse andmine või sellest keeldumine vormistatakse toetuse andja käskkirjaga. See on haldusakt, millega tekitatakse taotlejale õigused ja kohustused.

Lõikes 2 täpsustatakse otsuse tegemise kriteeriume. Otsuse langetamisel on määravaks vastavus määruse § 5 sätestatud tingimustele. See tähendab, et menetlus on normipõhine ning kui kõik tingimused on täidetud, peab järgnema taotluse rahuldamise otsus.

Lõikes 3 loetletakse ammendavalt juhud, mil toetust ei anta (taotluse rahuldamata jätmine). Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

Taotleja ei ole kohaliku omavalitsuse üksus (vastuolu § 5 lg 1-ga);

Taotleja on juba korra sellest meetmest toetust saanud, mis järgib § 2 lõikes 4 sätestatud ühekordsuse põhimõtet.

Lõikes 4 sätestatakse toetuse väljamaksmise kord. Toetuse andja kohustub kandma summa üle hiljemalt 15 kalendripäeva jooksul pärast rahuldamisotsust. Tegemist on ettemaksega, mis võimaldab omavalitsusel koheselt alustada tegevustega formaal- ja mitteformaalõppe loimimiseks. See on oluline riigieelarve vahendite sihipäraseks ja õigeaegseks kasutamiseks (RES § 53 lg 1).

Need sätted on vajalikud, et tagada finantskontrollisüsteemi toimimine, mille eesmärk on Euroopa Liidu Sotsiaalfondi kaasrahastusel olevate vahendite läbipaistev ja õiguspärane kasutamine.

Paragrahvis 9 sätestatakse toetuse saaja kohustus esitada toetuse andjale (Haridus- ja Noorteametile) ülevaade toetuse kasutamise ja seatud eesmärkide saavutamise kohta. Aruandlus on jaotatud vastavalt toetuse suurusele.

Lõikes 1 sätestatakse aruande esitamise tähtaeg väiksemate toetuste puhul. Kui toetussumma on kuni 20 000 eurot, esitab toetuse saaja aruande üks kord – taotlemisele järgneva aasta 27. oktoobriks. See tähtaeg on valitud arvestusega, et toetusperiood lõpeb 31. augustil (§ 2 lg 3) ning omavalitsusel jääb piisavalt aega tulemuste koondamiseks. Ühtlasi on koolid saavutanud selleks hetkeks oma normaalse suvevaheaja järgse tööriti.

Lõikes 2 sätestatakse aruande sisu, mis peab tõendama § 4 lõikes 4 nimetatud kohustuste täitmist.

Punktid 1–3 keskenduvad sisulistele tulemustele: esitada tuleb tõendid koostöövõrgustiku loomise, omavalitsuse haldusterritooriumil tegutsevate formaal- ja mitteformaalõppe asutuste kaardistuse ja koostöökokkulepete kohta.

Punkt 4 nõuab toetuse saajalt kinnitust, et omavalitsuse haldusterritooriumil tegutsevad formaalõppe asutused on esitanud statistilised andmed mitteformaalõppe arvestamisest üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes toetuse andja poolt etteantud elektroonilises keskkonnas.

Punkt 5 kohustab esitama toetuse eelarve kasutamisest ülevaate.

Lõikes 3 sätestatakse aruandluskohustus suuremate toetuste puhul (üle 20 000 euro). Sellisel juhul on lisaks lõpparuandele kohustuslik ka vahearuanne. See tuleneb vajadusest teostada tihedamat riigieelarve täitmise jälgimist.

Lõikes 4 täpsustatakse vahearuande sisu, mis peab andma ülevaate vahearuande esitamise hetkeks tehtud kulutustest ja elluviidud tegevustest. See on kontrollmehhanism, et veenduda tegevuste õiguspärasuses (RES § 76).

Lõikes 5 sätestatakse suuremate toetuste lõpparuande sisu, mis sarnaselt lõikele 2 peab katma kõik sisulised tulemused ning andma ülevaate kogu perioodi toetuse eelarve kasutamisest.

Lõikes 6 sätestatakse menetluskord aruandes esinevate puuduste kõrvaldamiseks. Viie tööpäevane tähtaeg on ette nähtud operatiivseks suhtluseks, et tagada aruandlusandmete õigsus ja õigeaegne kinnitamine. Viie tööpäevast tähtaega hakatakse lugema alates puudustest teavitamise kättesaamisest.

Lõikes 7 sätestatakse alused, millisel juhul toetuse andja aruannet ei kinnita. See on otseselt seotud finantskontrollisüsteemi toimimisega (RES § 76), kus eesmärk on tagada vahendite sihtotstarbeline ja õiguspärane kasutamine. Kui selgub, et andmed on ebaõiged või § 4 lg 4 ja 6 kohustused täitmata, on see aluseks toetuse tagasinõudmisele (RES § 55¹ lg 1 p 2 ja 3).

Lõikes 8 sätestatakse aruande kinnitamise või kinnitamata jätmise ning sellest toetuse saaja teavitamise tähtaja. Toetuse andja kinnitab või jätab aruande kinnitamata ning teavitab sellest toetuse saajat 30 tööpäeva jooksul pärast aruande esitamise tähtaega. Aruande kinnitamise ja kinnitamata jätmise pikeneb aruandes esinevate puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.

Paragrahvis 10 sätestatakse toetuse finantsjuhtimise põhimõtted, toetuse saaja raamatupidamislikud kohustused ja kord juhuks, kui toetus tuleb riigile tagastada.

Lõikes 1 sätestatakse sihtotstarbelise toetuse kasutamise põhimõte. See on kooskõlas riigieelarve seadusega, mille kohaselt on õigus kasutada vahendeid ainult siis, kui need on ette nähtud ja vastavad eesmärgile (RES § 53 lg 1).

Lõikes 2 sätestatakse kohustus korraldada raamatupidamist vastavalt seadusele. Toetuse saaja peab tagama, et kõik majandustehingud on dokumenteeritud (RPS § 4 p 2) ja kirjendatud algdokumentide alusel (RPS § 6 lg 4). See on vajalik, et tagada auditeeritavus ja tõendusväärtus seitsme aasta jooksul (RPS § 12).

Lõikes 3 sätestatakse tagastatava jäägi alampiir. Kui pärast tegevuste lõppu jääb üle rohkem kui 10 eurot, tuleb see riigile tagastada. Väiksemate summade puhul loetakse tagasinõudmisega kaasnev halduskulu ebamõistlikuks (sarnane põhimõte RES § 55¹ lg 3 p 3).

Lõikes 4 sätestatakse viitenorm toetuse tagasinõudmise protseduurile. Toetuse andja võib toetuse osaliselt või täielikult tagasi nõuda, kui ilmneb kelmus, valeandmete esitamine või kohustuste mittetäitmine (RES § 55¹ lg 1). Oluline on märkida, et riigiasutuselt (kui taotlejaks oleks riigikool) viivist ja intressi ei nõuta, kuid kohaliku omavalitsuse puhul kohalduvad viivised (0,06% päevas) ja intressid vastavalt seadusele (RES § 55¹ lg 5 ja 6). Tagasinõudmise otsus on ühtlasi täitedokument (RES § 55¹ lg 8).

6. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) määrusega 2021/1060, 4. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisel on oluline mõju hariduskorraldusele ja kohaliku omavalitsuse üksuste võimekusele pakkuda paindlikke õpiteid.

Õppekorralduslik mõju: Määrus toetab PGS § 17 lõigetes 4 ja 5 sätestatud põhimõtet, mille kohaselt kool arvestab õpilase õppimist mitteformaalõppes, kui see võimaldab saavutada kooli või individuaalse õppekava õpitulemusi. See soodustab kaasava hariduse põhimõtete rakendamist (PGS § 6 p 1, § 46 lg 9) ja individuaalsete õppekavade kasutamist (PGS § 18, KutÕS § 31¹ lg 3).

Koostöövõrgustike edendamine: Määrus tugevdab kohaliku omavalitsuse rolli hariduselu korraldamisel ja soodustab koostööd erinevate õppeasutuste vahel, sealhulgas munitsipaal-, riigi- ja erakoolide ning formaal- ja mitteformaalõppe asutuste vahel.

Halduskoormus: Toetuse saajatele (KOV) kaasneb kohustus viia läbi haridusasutuste kaardistus, koostada koostöökokkulepped, kirjeldada koostöövõrgustiku toimimist ning korraldada formaal- ja mitteformaalõppe lõimingu statistiliste andmete kogumine (määruse § 4 lg 4). Samas toetavad need KOV-ide arengukavalist eesmärkide ning PGS-ist tulenevate kohustuste täitmist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Taotlusvooru kaasrahastab Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) tegevus „Teaduspõhine õppekavade ja õppevara arendamine ning rakendamine ja õppekvaliteedi hindamine, personaalsed õpiteed ja õpianalüütika (ÕKVA+)“. Määruse rakendamine toimub läbi toetusmeetme, mida administreerib Haridus- ja Noorteamet.

Rakendustegevused: Toetuse andja (Harno) avab taotlusvooru, menetleb taotlusi ja teeb järelevalvet.

Vajalikud kulud:

Toetuse suurus arvutatakse baassumma (4339 eurot) ja formaalõppeasutuste arvu (707 eurot asutuse kohta) põhjal. Taotlusvooru kogumaht on 685 000 €.

Raamatupidamine ja aruandlus: Toetuse saaja peab tagama raamatupidamisarvestuse vastavalt raamatupidamise seadusele (RPS § 2, § 4) ja esitama aruandluse vastavalt määruse §-le 9. Toetuse sihipärast kasutamist kontrollitakse sisekontrollisüsteemi kaudu.

Eeldatavad tulud ja kasu: Otsest rahalist tulu riigile ei kaasne, kuid pikaajaline kasu väljendub hariduse kvaliteedi tõususes, õpilaste sarnase kohtlemise tagamises mitteformaalõppe arvestamisel formaalõppes ja õppekasvatustegevuse tõhusamas korraldamises.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu edastatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule.